

Úřední zastupitelství Karlovy Vary

(1937) 1939 – 1944 (1945)

Inventář

EL NAD č.: 47

AP č.: 602

PhDr. Karel Řeháček

Plzeň 2007

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archivního souboru	3
II. Vývoj a dějiny archivního souboru	6
III. Archivní charakteristika archivního souboru	7
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru	10
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky	11

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých pramenů a literatury	12
Příloha č. 2: Seznam zkratk	13
Příloha č. 3: Registrurní plán úředního zastupitelství	14
Příloha č. 4: Německo-český slovník často se vyskytujících pojmů	15

Inventární seznam	16
--------------------------	----

Tiráž	22
--------------	----

I. Vývoj původce archivního souboru

Původcem archivního souboru bylo Úřední zastupitelství Karlovy Vary (Amtsanwalt Karlsbad). Úřední zastupitelství patřila podle říšského zákona o organizaci soudnictví,¹ který byl zaveden v Říšské župě Sudety nařízením z 16. ledna 1939, na nejnižší stupeň v hierarchii úřadů veřejné žaloby na území Německa. Jejich teritoriální vymezení však nebylo v rámci Německa jednotné: zatímco v některých zemích (např. v Prusku) byla zřizována při každém úředním soudu (Amtsgericht), jinde existovala jen u úředních soudů v sídle krajského soudu a např. v oblasti Říšské župy Sudety byl zaveden smíšený systém, kdy byla praxe různá v každém obvodu krajského soudu (Landgericht): pruský systém úředních zastupitelství se sice neujal nikde, ale např. v obvodech krajských soudů v Chebu a Litoměřicích působila úřední zastupitelství vždy pro několik úředních soudů dohromady, kdežto v obvodech ostatních 7 krajských soudů bylo pro všechny úřední soudy zřízeno pouze jedno úřední zastupitelství.²

Příprava na jejich zřizování v oblastech přičleněných k Říši byla zahájena pokynem říšského ministra spravedlnosti ze 7. prosince 1938. Na jeho základě byli vybráni odborně vyškolení a přezkoušení úředníci, kteří ovládali německé trestní právo, kancelářské síly byly prozatím uvolněny úředními soudy. Úřední zastupitelství do 3 zaměstnanců byla vedena úředním zástupcem (Amtsanwalt), větší úřední zastupitelství vedli státní zástupci (Staatsanwalt), později vrchní úřední zástupci (Oberamtsanwalt). Podle původního návrhu říšského ministerstva spravedlnosti měla být úřední zastupitelství zřízena v každém politickém okrese, ale tento návrh nebyl nakonec realizován. Hlavní překážkou byl zejména nedostatek odborných sil a tento problém se řešil vysíláním odborníků z Říše, zprvu na několik týdnů na vybudování úřadu a zaškolení místního personálu, později zde říšskoněmečtí odborníci již mnohdy zůstávali i natrvalo. V období do získání vhodných úředníků prozatím vykonávala činnost úředních zastupitelství nadřizená státní zastupitelství při krajských soudech, ale agendu příslušející úředním zastupitelstvím vedla samostatně tak, aby mohla být v krátké době a bez problémů delimitována.

Úřední zastupitelství v Říšské župě Sudety byla zřízena výnosem říšského ministra spravedlnosti z 22. února 1939 s platností k 1. březnu 1939.³ V rámci obvodu Krajského soudu v Chebu vznikla 3 úřední zastupitelství: v Chebu (pro obvody úředních soudů

¹ Gerichtsverfassungsgesetz z 27. 1. 1877, zásadně upravený zákonem z 22. 3. 1924 (RGBl 1924, I., s. 299-321).

² Jaroslav Macek, Okupační justice v českém pohraničí a její vývoj (1938-1945), SAP, roč. XIII, č. 1, Praha 1963, s. 111.

³ SOA Plzeň, pracoviště Klášter u Nepomuka, SZ (o) Cheb, kart. 139, Einrichtung von besonderen Amtsanwaltschaften im Sudetenland, 22. 2. 1939.

Cheb/Eger, Aš/Asch, Kraslice/Graslitz, Lázně Kynžvart/Bad Königswart, Mariánské Lázně/Marienbad, Planá/Plan, Bezručovice/Weseritz, Skalná/Wildstein), v Karlových Varech (pro obvody úředních soudů Karlovy Vary/Karlsbad, Bochov/Buchau, Locket/Elbogen, Falknov nad Ohří/Falkenau an der Eger, Jáchymov/Sankt Joachimsthal, Žlutice/Luditz, Nejdek/Neudek, Bečov nad Teplou/Petschau, Horní Blatná/Bergstadt Platten, Teplá/Tepl) a ve Stříbře (pro obvody úředních soudů Horšovský Týn/Bischofteinitz, Dobřany/Dobruška, Wiesengrund/, Hostouň/Hostau, Stříbro/Mies, Přimda/Pfrauberg, Poběžovice/Ronsperg, Stod/Staab, Tachov/Tachau, Touškov/Tuschkau).⁴ V čele úředního zastupitelství stál vedoucí (Leiter der Amtsanwaltschaft), kterého u každého úředního soudu zastupoval jeho místní zástupce (örtlicher Sitzungsvertreter), kterým byl většinou některý z úředníků úředního soudu, ale od konce roku 1939 však již personálně zcela podléhal úřednímu zastupitelství. Kromě vedoucího úřadu působili při úředních zastupitelstvích i další odborné a administrativní síly, většinou vedoucí oddělení (Geschäftsstelle) a administrativní pracovníci.

Výnosem říšského ministra spravedlnosti z 8. prosince 1934 byla vymezena věcná kompetence státních a úředních zastupitelství. Státní zastupitelství zpracovávala všechny záležitosti trestních komor a zvláštních soudů. V trestních věcech, o nichž rozhodovaly úřední soudy, zpracovávala agendu v záležitostech politického charakteru a v tiskových záležitostech, trestní agendu většího významu nebo složitějšího charakteru či případy, kde se předpokládalo vynesení přísnějšího trestu. Úřední zastupitelství vedla v trestních věcech agendu přestupků, soukromých žalob, přečinů s trestem do 6 měsíců a některých trestných činů s trestem do 1 roku vězení, v civilních věcech majetkoprávní spory do 500 RM (od roku 1939 do 1 500 RM).

Organizace justiční správy, vycházející ze zákona o organizaci soudnictví, doznala po vyhlášení války mnohých změn a úprav. Tyto změny probíhaly na základě výnosů a nařízení, první nařízení o úpravě soudnictví a soudní organizace bylo vydáno již 1. září 1939,⁵ další výnosy a nařízení byly vydávány v průběhu války.⁶ Hlavním cílem těchto výnosů a nařízení byl pokus o reformu soudnictví, motivovaný jeho zjednodušením, zefektivněním a úsporou pracovních sil. Tyto snahy se týkaly také organizace úředních zastupitelství a snížení jejich

⁴ Tamtéž, s. 111. Zde se v Mackově přehledu úředních soudů vyskytuje pochybení v případě obvodu Úředního zastupitelství Stříbro, z něhož vypadl Úřední soud v Tachově. Srov. SOA Plzeň, pobočka Klášter u Nepomuka, SZ (o) Cheb, kart. 139.

⁵ Verordnung über Massnahmen auf dem Gebiete der Gerichtsverwaltung und der Rechtspflege. Vom 1. September 1939 (Vereinfachungsverordnung), RGBl, 1939, I., s. 1658-1662.

⁶ J. Macek, c.d., s. 67, kde je podán jejich chronologický přehled. Podrobný vývoj soudnictví v Říšské župě Sudety podává autor ve studii Nacistická justice v pohraničí 1938-1945. Příspěvek k správním dějinám, Ústecký sborník historický, Ústí nad Labem 1966, s. 141-172, týká se však výhradně organizace soudů, nikoliv úřadů veřejné žaloby.

počtu. V letech 1941 - 1942 byly tyto pokusy nakonec vždy odkládány, teprve v roce 1944, v souvislosti se zintenzivněním totální války a s omezováním justiční agendy, bylo přijato radikální řešení: výnosem říšského ministerstva spravedlnosti z 19. září 1944 byla činnost všech úředních zastupitelství k 30. září 1944 pozastavena a jejich agendu převzala státní zastupitelství při krajských soudech, kam byla převedena i část pracovních sil, nadbyteční zaměstnanci byli uvolněni pro potřebu fronty.⁷

Úřední zastupitelství Karlovy Vary bylo jednou ze tří institucí tohoto typu v oblasti Úřadu vládního prezidenta v Chebu (Karlových Varech). Jeho činnost byla zahájena 1. března 1939, obvod působnosti je popsán výše. Do té doby vyřizovali agendu úředního zastupitelství různí úředníci Státního zastupitelství při Krajském soudu v Chebu (Staatsanwaltschaft bei dem Landgericht in Eger).

Po celou dobu své existence, tj. v letech 1939 - 1944, sídlilo v Karlových Varech, v budově tamního úředního soudu na Langemarckstrasse (dnešní Moskevské ulici) 16. Jednalo se o největší z úředních zastupitelství v obvodu KS v Chebu, mělo dvě oddělení, jejichž působnost byla vymezena územně: první oddělení bylo vymezeno obvody úředních soudů v Lokti, Bochově, Bečově nad Teplou, Teplé a Karlových Varech, druhé oddělení obvody úředních soudů ve Falknově, Jáchymově, Nejdku, Horní Blatné a Žluticích. V čele úřadu stál vedoucí úředního zastupitelství ve funkci vrchního úředního zástupce (Oberamtsanwalt): od 1. března 1939 jím byl vrchní úřední zástupce Anton Wetzel, od 19. září 1940 tuto funkci zastával Karl Altmann, v době jeho nemoci a v období po jeho smrti (leden-září 1943) ho zastupoval úřední zástupce (Amtsanwalt) Paul Steindorf, od 6. října 1943 byl do čela karlovarského úředního zastupitelství dosazen dosavadní litoměřický vrchní úřední zástupce Hugo Heuser, který ve funkci setrval až do konce existence úřadu v roce 1944. Kromě vedoucího úředního zastupitelství měl úřad systemizovaná ještě dvě další skupiny pracovních míst: jednalo se o pozice vedoucích oddělení s hodností úředních zástupců a o administrativní úředníky. V čele oddělení stáli v průběhu existence úřadu v různých dobách úřední zástupci Paul Steindorf, Wilhelm Schneider, Wilhelm Breithaupt, Alfred Pfaff, Gerhard Liske, Karl Neveling a Heinrich Day a po celou dobu jediná administrativní úřednice Johanna Naaff.⁸

⁷ Eingliederung der Amtsanwaltschaften in die Staatsanwaltschaften, Deutsche Justiz 1944, s. 247, 19. 9. 1944.

⁸ SOA Plzeň, pracoviště Klášter u Nepomuka, SZ (o) Cheb, kart. 129, sk. 200, personální obsazení SZ Cheb k 15. 11. 1939. Dále srov. personální spisy zaměstnanců Státního zastupitelství při Krajském soudu v Chebu, uložené v archivním fondu SZ (o) Cheb, kart. 130-134.

Místní zástupci u úředních soudů v obvodu Úředního zastupitelství v Karlových Varech byli (podle stavu k 1. březnu 1939): v Karlových Varech (Johann Franz), Bochově (Josef Grohmann), Lokti (Gustav Zeithaml), Falknově nad Ohří (Josef Wallerer), Jáchymově (Anton Seger), Žluticích (Julius Hefner), Nejdku (Josef Träger), Bečově nad Teplou (Johann Hufsky), Horní Blatné (Josef Hlawatschek) a Teplé (Theodor Höhler).⁹

Aktivita Úředního zastupitelství v Karlových Varech lze poměřit počty podání v jednotlivých letech: v roce 1939 řešilo rekordních 4545 podání, v následujících letech dynamika úřadování postupně klesala a počty napadlých případů se snižovaly: v roce 1940 vyřizovalo úřední zastupitelství 4 248 případů, v roce 1941 jen 4 116, v roce 1942 sice jejich počet stoupl na 5 090, ale v následujícím roce došlo k dalšímu významnému poklesu případů na 3 880, do konce existence úřadu v roce 1944 bylo zaregistrováno 2974 případů.¹⁰ Dne 30. září 1944 bylo Úřední zastupitelství v Karlových Varech zrušeno a agenda byla předána Státnímu zastupitelství při Krajském soudu v Chebu.

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Dokumenty Úředního zastupitelství v Karlových Varech byly po jeho zániku předány Státnímu zastupitelství při Krajském soudu v Chebu. Koncem roku 1957 byly převezeny z budovy Lidového soudu v Chebu, kde bylo dříve sídlo zmíněného státního zastupitelství a po roce 1945 sídlo Krajského soudu v Chebu, do Státního archivu v Kadani. Zde byly v roce 1958 Jaroslavem Fialou zhruba uspořádány a sepsány registrurní pomůcky a 72 kartonů trestních spisů zn. PLs. Později byl za neznámých okolností k fondu přiřazen ještě osobní spis úředního zástupce Paula Steindorfa z let 1942 - 1944, který byl při konečném uspořádání a inventarizaci tohoto fondu v roce 2007 předřazen trestním spisům. Vzhledem ke skutečnosti, že se nezachovala kniha přírůstků bývalého archivního pracoviště ve Žluticích, kde byly výše zmíněné archiválie do roku 2006 uloženy, nelze uvést nic konkrétního o okolnostech převzetí archiválií ani o jejich fyzickém rozsahu v době převzetí do archivu.

Úřední zastupitelství vedla čtyři kategorie spisů: hlavní (Generalakten), sběrné (Sammelakten), osobní (Personalakten) a běžné trestní (Handakten). Vzhledem k tomu, že se nedochovaly hlavní ani sběrné spisy, bylo při rekonstrukci úřadování nutno využít archiválií vzniklých z činnosti nadřízených či na roveň postavených úřadů (Státního zastupitelství při

⁹ SOA Plzeň, pracoviště Klášter u Nepomuka, SZ (o) Cheb, kart. 139, sk. 32, personální obsazení SZ Cheb k 1. 3. 1939.

¹⁰ SOA Plzeň, SZ (o) Cheb, kart. 128, sk. 14, zprávy o přehledu činnosti úředních zastupitelství za leta 1940-1943.

Krajském soudu v Chebu a úředních zastupitelství v Chebu a Stříbře). Hlavní a sběrné spisy byly tříděny podle desetinného smíšeného registraturního plánu, jehož základem bylo rozdělení veškerých písemností do devíti hlavních skupin (Hauptgebiet) označených arabskými čísly 1 - 9. Každá hlavní skupina se mohla dělit na skupiny (Gruppen) a podskupiny (Untergruppen). O konkrétním spisovém pořádku u Úředního zastupitelství v Karlových Varech se však nedochovaly žádné informace, obecné schéma registraturního plánu hlavních a sběrných spisů tvoří přílohu č. 3. Běžné trestní spisy byly řazeny podle oddělení (1 a 2) vždy v daném roce chronologicky vzestupně podle data jejich prezentace v příslušném rejstříku k trestním spisům (viz oddíl III).

Část trestních spisů a účetní písemnosti byly průběžně skartovány už samotným úřadem na základě příslušných směrnic,¹¹ po převzetí do archivu k žádným skartacím patrně nedošlo. Stejně tak nebyly v době uložení archivního souboru v archivu provedeny žádné zvláštní zásahy do archiválií. Část trestní agendy z roku 1938 a z období leden-březen 1939 (viz kapitola III.), kterou vedly před vznikem úředních zastupitelství státní zastupitelství při krajských soudech, se nachází v archivním souboru Státní zastupitelství (okupační) Cheb (EL NAD 45).

III. Archivní charakteristika archivního souboru

V roce 1958 bylo Jaroslavem Fialou ve Státním archivu v Kadani provedeno uspořádání 10 registraturních pomůcek a 72 kartonů spisů. K tomuto materiálu byl později připojen osobní spis úředního zástupce Paula Steindorfa (1 balík) a 0,03 bm spisů vyčleněných při pořádání archivního fondu Úřední zastupitelství Cheb v roce 2007 (EL NAD 46, č.j. SOAP/001-0641/2007 ze 7. 2. 2007). V roce 2007 proběhlo ve Státním oblastním archivu v Plzni definitivní zpracování archivního fondu. Celkově měl archivní soubor na počátku inventarizace 9,08 bm (10 knih a rukopisů, 72 kartonů spisů, 1 balík).

Registraturní pomůcky byly vzhledem k jejich fyzickému stavu uloženy ve třech kartonech (kromě rejstříku k trestním spisům z roku 1938, který je velkoformátový), trestní spisy byly přemanipulovány do nových kartonů. Spisy prošly rovněž částečnou skartací, kdy z nich byly vyčleněny konceptní, prázdné či multiplicitní písemnosti v rozsahu 0,1 bm (protokol o

¹¹ SOA Plzeň, ÚřZ Stříbro, kart. 1, směrnice prezidenta Vrchního zemského soudu v Litoměřicích z 25. 7. 1940 s názvem Aktenaussonderung und behördliche Archivpflege. Tato směrnice, která byla později ještě několikrát doplněna, upravovala zásady skartačního řízení a ničení spisů a dalšího písemného materiálu.

vyřazení dokumentů ve vnitřní skartaci ze 30. 4. 2007, č. j. SOAP/001-1438/2007), k vyřazování jednotlivých spisů vzhledem k jejich ucelenému charakteru a významu nedošlo.

V archivním souboru Úřední zastupitelství Karlovy Vary jsou dochovány rejstříky k trestním spisům (Strafprozessliste)¹² zn. PLs z let 1938 – 1944 pro obě oddělení (1 PLs, 2 PLs), nejsou ovšem zachovány v úplnosti. U oddělení 1 PLs zcela chybí rok 1942, u oddělení 2 PLs roky 1939, 1942 a 1943. V těchto rejstřících jsou zaneseny všechny napadlé trestní věci stíhatelné soudně, které vznikly na základě žaloby nebo bez ní nebo na návrh státního zastupitelství při krajském soudu. Z roku 1938 se však zachoval rejstřík k trestním spisům z období od 5. prosince do 7. prosince s 22 jednacími čísly. V rejstřících bylo uvedeno jednací číslo, které tvoří spolu s označením oddělení a příslušným rokem signaturu spisu (např. 1 PLs 9/40), datum převzetí trestní věci do péče úředního zastupitelství, okolnosti převzetí trestní věci (kým bylo provedeno podání, např. policií, četnictvem, úředním soudem, státním zastupitelstvím), jméno obviněného, jeho profese a adresu, jméno oznamovatele trestného činu nebo jméno poškozeného, specifikaci trestného činu a údaje o dalším postupu úředního zastupitelství (odložení věci, postoupení úřednímu soudu atd.).

Vedle rejstříků k trestním spisům měl být veden nejvýše v pětiletém cyklu jmenný index všech obviněných či poškozených, tento index se však pro Úřední zastupitelství v Karlových Varech nezachoval. Vzhledem k této skutečnosti je k vyhledávání konkrétních trestních spisů možno využít pouze rejstříky k trestním spisům, čímž je orientace v trestní agendě poněkud ztížena. V případě neexistence těchto rejstříků je zapotřebí prohledávat předmětné roky spisů po spisu, neboť není možné využít žádné registraturní pomůcky.

Kromě těchto registraturních pomůcek se zachovaly jen dvě kategorie spisů: osobní (Personalakten) a běžné trestní (Handakten). Personální spisy měly předepsané formuláře a byly vedeny jednotně. Bylo určeno, za jakých podmínek lze do personálních spisů nahlížet a kdy je nutno předkládat je nadřízeným úřadům. Cenný je samostatně vedený personální spis vedoucího oddělení úředního zastupitelství, úředního zástupce Paula Steindorfa.

Běžné trestní spisy zn. PLs jsou řazeny chronologicky vzestupně podle oddělení a signatur, které se skládají z označení oddělení (1, 2), značky PLs, jednacího čísla a roku (např. 2 PLs 158/40). Spisy však nejsou zachovány úplně, bez ohledu na skartace prováděné přímo úřadem existují v číselných řadách agendy PLs značné mezery: chybí např. celé řady spisů 1 PLs 351-

¹² Z čistě věcného hlediska se nejedná o rejstříky v pravém slova smyslu, ale spíše o podací protokoly: jména obviněných, poškozených či oznamovatelů nejsou řazena abecedně, ale chronologicky podle data oznámení případu úřednímu zastupitelství, jeho zanesení do protokolu a přidělení běžného čísla, které tvoří společně s rokem signaturu spisu. Formální označení „rejstřík“ bylo zvoleno jako překlad německého termínu „Liste“ a analogicky podle úředního označení těchto pomocných knih u státních zastupitelství. Srov. Metodické návody a instrukce pro zpracování archivního materiálu, SAP X/2, Praha 1960, s. 276.

601/39, 1 PLs 369-410/40, 1 PLs 1201-1800/40, 1 PLs 901-1200/41, 1 PLs 1501-1764, 1 PLs 1-309/42, 1 PLs 1499-1579 a 1581-1800/42, 1 PLs 1-319/43, 1 PLs 901-1202/43, 1 PLs 1233-1269/43, 1 PLs 1316-1430/43; 2 PLs 251-306/40, 2 PLs 501-701/41, 2 PLs 703-747/41, 2 PLs 1001-1108/41, 2 PLs 1110-1251/41, 2 PLs 1502-2132/41, 2 PLs 2134-2230/41, 2 PLs 8-205/42, 207-263/42, 2 PLs 357-404/42, 2 PLs 1200-1290/42, 2 PLs 1292-1574/42, 2 PLs 2001-2500/42, 2 PLs 88-400/43, 2 PLs 2001-2612/43, 2 PLs 400-800/44, další drobné neúplnosti, způsobené skartacemi v době existence úřadu či možnými pozdějšími ztrátami, již nejsou samostatně uváděny. Z praktických důvodů bylo i při vytváření jednotlivých záznamů inventárního seznamu postupováno tak, že každá evidenční jednotka obsahuje pouze rámcové číselné rozmezí trestních spisů, které jsou v ní uloženy, bez ohledu na možné mezery v číselné řadě, způsobené neexistencí části trestních spisů. Tak např. evidenční jednotka N 58 obsahuje trestní spisy zn. 2 PLs z roku 1942 s rámcovým číselným rozsahem 1821-2560, přestože trestní spisy 2001-2500 chybějí.

Do vzniku Úředního zastupitelství v Karlových Varech vedlo jeho agendu Státní zastupitelství při Krajském soudu v Chebu. Spisy z období od ledna do března 1939, kdy došlo ke zřízení úředních zastupitelství, však fyzicky nově vzniklému úřadu nepředalo, se nacházejí v archivním souboru Státní zastupitelství (okupační) Cheb, spisy od října do prosince 1938 nebyly nalezeny.

Většina spisů je uložena ve spisovém obalu, na němž je uvedena jeho signatura, jméno obviněného (poškozeného), specifikace trestného činu buď slovně, či paragrafem a základní údaje o postupu úředního zastupitelství v dané kauze. Na počátku existence úřadu nebyly spisy ukládány do spisových obalů s označením úřadu, ale z Říše byly dovezeny spisové obaly buď bez označení úřadu (Handakten der Amtsanwaltschaft bei dem Amtsgericht ...) nebo s označením jiného úřadu (Handakten der Amtsanwaltschaft in Bochum). V těchto případech pak byly spisové obaly různě upravovány. Teprve od roku 1941 byly používány předtištěné spisové obaly v bílé nebo růžové barvě.

Poštovní obálky byly používány do roku 1940 staré s nápisem Amtsanwaltschaft Karlsbad, od roku 1940 s nápisem Der Leiter der Amtsanwaltschaft Karlsbad, kulaté úřední razítko bylo s orlicí a hákovým křížem a opisem Amtsanwaltschaft Karlsbad, obdélníkové prezentační razítko s nápisem Der Leiter der Amtsanwaltschaft Karlsbad.

Po zpracování, přemanipulování a vnitřní skartaci obsahuje archivní soubor 10 registraturních pomůcek (indexů) a 69 karten spisů v rozsahu 8,68 bm s časovým rozsahem (1937) 1939 – 1944 (1945). Jazykem archivního souboru je němčina, soubor je kategorizován

stupněm II a jeho fyzický stav je dobrý. Archivní soubor je uložen ve Státním oblastním archivu v Plzni, pracovišti v Klášteře u Nepomuka.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Období 1938-1945 znamenalo ve vývoji justiční správy na československých územích, přiřčených k Říši, zásadní kvalitativní změnu spočívající v podřízenosti justice výkonné moci a ve ztrátě její nezávislosti na státu. Tím byla justiční správa postavena do pozice pouhého vykonavatele vůle totalitního režimu, což se projevilo i v agendě úřadů veřejné žaloby včetně úředních zastupitelství.

Naprostou většinu archiválií archivního souboru tvoří trestní spisy zn. PLs, které podávají informace o méně závažných trestných činech a přestupcích. Nejvíce se jedná o majetkové trestné činy (krádeže, vloupání, podvody, zpronevěry, poškozování věci, pytláctví, žhářství, falšování potravin), násilné trestné činy (ublížení na těle), nedbalostní trestné činy (dopravní nehody, pracovní úrazy), dále výtržnictví, pomluvy, urážky, vyhrožování, tuláctví či týrání zvířat.

Cenné jsou především spisy dokumentující trestnou činnost či poškození cizích státních příslušníků (na spisech se nachází označení Ausländer), především ruské, polské, ukrajinské a francouzské národnosti. Tyto spisy jsou často jediným dokladem o jejich pracovním nasazení v Říši. Obsahují doklady o jejich trestné činnosti (především majetkové a násilné) a hlášení o pracovních úrazech civilních zaměstnanců-cizinců. Významné jsou rovněž případy vloupání do opuštěných bytů či živností karlovarských Židů na jaře roku 1939.

Přestože nejsou kauzy obsažené v trestních spisech Úředního zastupitelství Karlovy Vary natolik závažné jako např. u státního zastupitelství při krajském soudu, podávají i tak cenné svědectví o společenských a sociálních poměrech obyvatelstva části Říšské župy Sudety v době války. Zejména v pozdním válečném období se ve spisech objevuje celá řada trestných činů spojených s nedostatkem potravin a dalších věcí denní potřeby, např. falšování potravin, zatajování dobytka při jeho soupisech, mletí obilí a porážky hospodářských zvířat bez povolení, falšování potravinových lístků atd.

Využití archiválií archivního souboru není omezeno z důvodu ochrany jejich údajů podle zvláštních právních předpisů.

Archiválie archivního souboru Úřední zastupitelství Karlovy Vary slouží jako doplňkový pramen nejen ke studiu vývoje říšskoněmecké justice, ale také k výzkumu každodenního života sudetoněmeckého obyvatelstva v době války.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a vypracování archivní pomůcky

Archivní soubor uspořádal a archivní pomůcku vyhotovil v roce 2007 ve Státním oblastním archivu v Plzni PhDr. Karel Řeháček.

V Plzni dne 31. října 2007

PhDr. Karel Řeháček

Příloha č. 1

Seznam použitých pramenů a literatury

a) archivní fondy

SOA Plzeň, ÚřZ Stříbro, kart. 1

SOA Plzeň, ÚřZ Cheb, kart. 1-2

SOA Plzeň, pracoviště Klášter u Nepomuka, SZ (o) Cheb, K 115, kart. 128, 129, 139, 479-482

b) právní normy

Reichgesetzblatt 1938-1944

<http://alex.onb.ac.at/gesetze> drab fs.htm

c) archivní pomůcky

K. Haubertová, Státní zastupitelství při Krajském soudu v Chebu, Plzeň 1975, 39 s.

d) odborná literatura

J. Macek, Okupační justice v českém pohraničí a její vývoj, SAP XIII, č. 1, Praha 1963, s. 63-118.

J. Macek – J. Brzobohatý, Spisová manipulace nacistické okupační správy – zásady a vývoj, SAP XV, č. 1, Praha 1965, s. 229-276 (kapitola 7. Justiční správa s. 265-271)

J. Macek, Nacistická justice v pohraničí 1938-1945, Ústecký sborník historický, Ústí nad Labem 1966, s. 139-174.

V. Kural – Z. Radvanovský a kol., „Sudety“ pod hákovým křížem, Ústí nad Labem 2002, 547 s.

Příloha č. 2

Seznam zkratk

bm	běžný metr
c.d.	citované dílo
KS	krajský soud
sign.	signatura
RGBl.	Reichgesetzblatt
RM	Reichsmark (říšská marka)
SAP	Sborník archivních prací
SZ	státní zastupitelství
SZ (o)	státní zastupitelství (okupační)
ÚřS	úřední soud
ÚřZ	úřední zastupitelství

Příloha č. 3

Registraturní plán úředního zastupitelství

a) hlavní spisy

Hlavní skupina	Skupina	Označení spisů
1		Státní zřízení a správa
2		Právní a služební poměry státních zaměstnanců
3		Civilní právo, řízení a organizace soudnictví
4		Trestní právo, řízení, výkon trestu, policie
	40	Trestní právo hmotné
	41	Trestní řízení
	42	Zvláštní oblasti trestního práva
	43	Výkon trestu
	44	Výkon trestu všeobecně
	45	Zacházení se zatčenými
	46	Výstavba a úkoly policie všeobecně
	47	Bezpečnostní policie
5		Finanční záležitosti
6		Kultura a všeobecná péče (péče o blaho)
7		Hospodářské záležitosti
8		Zemědělství a lesnictví
9		Vojenské a zahraniční záležitosti

b) sběrné spisy

Od hlavních spisů se ve značení lišily pouze velkým písmenem E, případně ještě malým písmenem a, b, ... za příslušnou signaturou hlavního spisu.

Příloha č. 4

Německo-český slovník často se vyskytujících pojmů

e Anklage, e Anklageschrift	žaloba, obžalovací spis
r Antrag	návrh
e Anschuldigung	obvinění
r Anzeiger	oznamovatel, ohlašovatel
e Bedrohung	pohrůžka
e Beleidigung	urážka
e Belästigung	obtěžování
r Beschuldigte	obviněný
r Betrug	podvod
e Brandstiftung	žhářství
r Diebstahl	krádež
e Drohung	hrozba, výhružka
r Einbruch	vloupání
e Entwendung	krádež, odcizení
s Geschäft	věc, záležitost
e Handlung	jednání, čin
r Hausfriedensbruch	porušení domovní svobody
e Hehlerei	zatajování, přechovávání
e Klage	žaloba, stížnost
e Körperbeschädigung	ublížení na těle lehké
e Körperverletzung	ublížení na těle těžké
e Landstreicherei	tuláctví
r Nachteil	škoda, újma
e Nötigung	nátlak
e Prellerei	podvod
r Rückfall	recidiva
e Tierquälerei	týrání zvířat
e Übertretung	přestupek
r Unfug	výtržnictví
e Unterschlagung	zpronevěra
r Verdacht	podezření
s Vergehen	provinění
e Verletzung	poškození, poranění
e Verleumdung	pomluva
s Vorverfahren	předběžné líčení
r Waffenbesitz	držení zbraně
e Wilddieberei, e Wilderei	pytláctví

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah a popis	Číselné rozmezí	Časový rozsah	Č. ev. jednotky
---------	---------------	-----------------	---------------	-----------------

SPISOVÝ MATERIÁL

a) Registraturní pomůcky

1	Rejstřík k trestním spisům, zn. PLs		(1938)	R 1
2	Rejstřík k trestním spisům, zn. 1 PLs	1- 1847	1939	R 2
3	Rejstřík k trestním spisům, zn. 1 PLs	1 - 1897	1940	R 3
4	Rejstřík k trestním spisům, zn. 1 PLs	1 - 1764	1941	R 4
5	Rejstřík k trestním spisům, zn. 1 PLs	1 - 1610	1943	R 5
6	Rejstřík k trestním spisům, zn. 1 PLs	1 - 1169	1944	R 6
7	Rejstřík k trestním spisům, zn. 2 PLs	1 - 1590	1940	R 7
8	Rejstřík k trestním spisům, zn. 2 PLs	1591 - 2352	1940	R 8
9	Rejstřík k trestním spisům, zn. 2 PLs	1 - 2352	1941	R 9
10	Rejstřík k trestním spisům, zn. 2 PLs	1 - 1806	1944	R 10

Inv. č.	Obsah a popis	Číselné rozmezí	Časový rozsah	Č. ev. jednotky
---------	---------------	-----------------	---------------	-----------------

b) Spisy

1. Osobní spisy

11	Osobní spis Paula Steindorfa		1942 - 1944	N 1
----	------------------------------	--	-------------	-----

2. Trestní spisy, zn. PLs

12	Trestní spisy, zn. 1 PLs	1 - 210	1939	N 1
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	211 - 750	1939	N 2
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	751 - 1270	1939	N 3
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	1271 - 1450	1939	N 4
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	1451 - 1629	1939	N 5
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	1631 - 1829	1939	N 6
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	1831 - 1847	1939	N 7
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	1 - 150	1940	N 7
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	151 - 360	1940	N 8
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	361 - 570	1940	N 9
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	572 - 749	1940	N 10
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	751 - 930	1940	N 11
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	931 - 1100	1940	N 12
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	1102 - 1897	1940	N 13
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	1 - 200	1941	N 14
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	202 - 400	1941	N 15
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	401 - 580	1941	N 16
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	581 - 800	1941	N 17

Inv. č.	Obsah a popis	Číselné rozmezí	Časový rozsah	Č. ev. jednotky
12	Trestní spisy, zn. 1 PLs	801 - 1310	1941	N 18
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	1311 - 1500	1941	N 19
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	143 - 360	1942	N 19
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	361 - 750	1942	N 20
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	751 - 970	1942	N 21
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	971 - 1240	1942	N 22
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	1241 - 1580	1942	N 23
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	1801 - 2060	1942	N 24
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	2063 - 2167	1942	N 25
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	242 - 530	1943	N 25
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	531 - 830	1943	N 26
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	831 - 1560	1943	N 27
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	40 - 817	1944 (1945)	N 27
	Trestní spisy, zn. 1 PLs	821 - 1168	1944	N 28
13	Trestní spisy, zn. 2 PLs	3 - 279	1939	N 28
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	282 - 540	(1937) 1939	N 29
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	541 - 1309	1939	N 30
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1311 - 1540	1939	N 31
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1541 - 1760	1939	N 32
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1761 - 1980	(1938) 1939	N 33
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1981 - 2698	1939	N 34
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1 - 130	1939 - 1940	N 34
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	131 - 550	1940	N 35

Inv. č.	Obsah a popis	Číselné rozmezí	Časový rozsah	Č. ev. jednotky
13	Trestní spisy, zn. 2 PLs	551 - 710	1940	N 36
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	711 - 850	1940	N 37
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	851 - 1020	1940	N 38
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1021 - 1180	1940	N 39
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1181 - 1330	1940	N 40
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1331 - 1490	1940	N 41
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1491 - 1630	1940	N 42
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1631 - 1810	1940	N 43
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1811 - 1968	1940 - 1942	N 44
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1971 - 2120	1940 - 1941	N 45
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	2121 - 2270	1940	N 46
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	2271 - 2352	1940	N 47
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1 - 80	1941	N 47
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	83 - 230	1940 - 1941	N 48
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	231 - 410	1941	N 49
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	411 - 820	1941	N 50
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	821 - 1000	1941	N 51
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1109 - 1420	1941	N 52
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1421 - 2351	1941	N 53
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	7 - 350	1942	N 53
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	351 - 760	1942	N 54
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	762 - 940	1942	N 55
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	941 - 1160	1942	N 56
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1161 - 1820	1942	N 57

Inv. č.	Obsah a popis	Číselné rozmezí	Časový rozsah	Č. ev. jednotky
13	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1821 - 2560	1942	N 58
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	2561 - 2778	1942 - 1943	N 59
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	2781 - 2923	1942	N 60
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	49 - 530	1943	N 60
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	531 - 780	1943	N 61
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	781 - 1029	1943	N 62
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1031 - 1310	1943	N 63
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1311 - 1620	1943	N 64
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1621 - 1910	1943	N 65
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1911 - 2614	1943	N 66
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1 - 260	1944	N 66
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	261 - 1010	1944	N 67
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1011 - 1430	1944	N 68
	Trestní spisy, zn. 2 PLs	1432 - 1791	1944	N 69

Tiráž

Značka fondu:	ÚřZ K. Vary
Název archivní pomůcky:	Úřední zastupitelství Karlovy Vary
Časový rozsah:	(1937) 1939 - 1944 (1945)
Počet evidenčních jednotek:	79 (10 indexů, 69 kartonů)
Počet inventárních jednotek:	13
Rozsah v bm:	8,68 (10 indexů 0,4 bm, 69 kartonů 8,28 bm)
Stav ke dni:	31. 10. 2007
Zpracovatel(é) archivního souboru:	PhDr. Karel Řeháček
Zpracovatel(é) archivní pomůcky:	PhDr. Karel Řeháček
Počet stran:	22
Počet exemplářů:	4
Schválil:	PhDr. Petr Mužík, ředitel SOA v Plzni SOAP/006-3558/2007, 17. 12. 2007

